

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Приймальна комісія

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної комісії

ДВНЗ «УжНУ», ректор

проф. В.І. Смоланка

березня 2021 р.

фахового вступного випробування
для вступників до аспірантури
за спеціальністю 227 «фізична терапія, ерготерапія»
(на основі здобутого ступеня «магістр», «спеціаліст»)

РОЗРОБЛЕНО

Предметною комісією із спеціальності
227 Фізична терапія, ерготерапія

Голова комісії доктор медичних наук,
доцент Миронюк І. С.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Загальні відомості. Прийом абітурієнтів для вступу до аспірантури, які здобули освітньо-кваліфікаційний рівень (ОКР) «магістр» або «спеціаліст» за спеціальністю фізична реабілітація, проводиться за результатами фахових вступних випробувань. Передбачений перехресний вступ абітурієнтів зі не споріднених спеціальностей. Такі абітурієнти попередньо складають додаткове вступне випробування у формі співбесіди за нормативною частиною освітньо-професійної програми підготовки магістра або спеціаліста, яка відповідає спеціальності фізична реабілітація. За умови успішного проходження додаткового вступного випробування вони допускаються до подальших вступних випробувань. Вступне випробування проводяться у формі усного іспиту.

Мета вступного випробування полягає у з'ясуванні рівня теоретичних знань, практичних умінь і навичок, необхідних щодо процесу збереження, відновлення та/або компенсації порушених функцій, функціонування організму людини з використанням засобів фізичної терапії для відновлення повноцінної життєдіяльності людини.

Вимоги до здібностей і підготовленості абітурієнтів. Для успішного засвоєння дисциплін, передбачених навчальним планом для підготовки за ОКР «доктор філософії» абітурієнти повинні мати повну вищу освіту за освітньо-кваліфікаційним рівнем «магістр» або «спеціаліст» та здібності до оволодіння знаннями, уміннями і навичками в галузі «охорона здоров'я». Обов'язковою умовою також є вільне володіння державною мовою.

Характеристика змісту програми. Змістом програми є 64 теми з дисциплін фундаментального та професійно-орієнтовного циклу навчального плану, які охоплюють знання, уміння і навички набуті в процесі вивчення цих дисциплін, а саме:

- знання особистісних та соціальних засад збереження та зміцнення індивідуального здоров'я, дотримання здорового способу життя;
- сучасні уявлення про планування та здійснення процесу фізичної реабілітації;
- сучасні уявлення про методiku проведення різних форм занять фізичними вправами з тренувальним, оздоровчим та реабілітаційним напрямками;
- знання про основні засоби, форми та методи, рухові режими, періоди та етапи фізичної терапії;
- сучасні знання про механізм лікувальної та реабілітаційної дії фізичних вправ, масажу і фізіотерапії;
- визначення необхідної методики для розробки реабілітаційних програм відповідно до виду патології;
- сучасні знання про причини, ознаки та надання першої допомоги при травмуваннях під час рухової активності;
- об'єктивне оцінювання впливу фізичних навантажень на організм під час проведення різних форм занять фізичними вправами.

2. ПЕРЕЛІК ФАХОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН, З ЯКИХ ПРОВОДИТЬСЯ ВСТУПНЕ ВИПРОБУВАННЯ

1. Діагностика та програми фізичної реабілітації при захворюваннях внутрішніх органів;
2. Протезування та ортезування у фізичній терапії;
3. Кінезіотерапія постінсультних хворих;
4. Сучасні технології здоров'язбереження;
5. Фізична реабілітація в геронтології та геріатрії
6. Перелік практичних навичок

3. ТЕМИ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ ТА ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ

1. Діагностика та програми фізичної реабілітації при захворюваннях внутрішніх органів

1. Загальна характеристика симптомів і порушення функції зовнішнього дихання (ФЗД) при захворюваннях органів дихання. Дихальна недостатність (ДН), ступені ДН, діагностичні ознаки.
2. Пневмонія, етіологія, патогенез, класифікація пневмонії. Діагностичні критерії і клінічний перебіг негоспітальної пневмонії.
3. Програми фізичної реабілітації хворих на негоспітальну пневмонію у лікарняний та післялікарняний період. Комплекс спеціальних вправ лікувальної гімнастики при пневмонії.
4. Бронхіальна астма, етіологія, патогенез, клінічні ознаки, класифікація.
5. Програми фізичної реабілітації хворих на бронхіальну астму у лікарняний та післялікарняний період. Комплекс спеціальних вправ лікувальної гімнастики при бронхіальній астмі.
6. Засоби фізичної реабілітації, загальні та спеціальні завдання, які необхідно вирішувати при захворюваннях серцево-судинної системи. Серцева недостатність (СН), ступені СН, ознаки.
7. Ішемічна хвороба серця (ІХС). Етіологія, патогенез, класифікація ІХС, особливості різних форм ІХС. Загальні підходи до побудови програми фізичної реабілітації при ішемічній хворобі серця.
8. Стенокардія напруги як форма ІХС. Функціональні класи стенокардії, клінічні ознаки. Програми фізичної реабілітації при стенокардії напруги I-IV ФК у лікарняний та післялікарняний період.
9. Інфаркт міокарда. Причини розвитку, діагностичні ознаки і періоди розвитку інфаркту міокарда.
10. Програми фізичної реабілітації і рухові режими при інфаркті міокарда на лікарняному етапі. Комплекси спеціальних вправ лікувальної гімнастики при інфаркті міокарда у різних рухових режимах на стаціонарному етапі.
11. Програми фізичної реабілітації і рухові режими при інфаркті міокарда на санаторному та поліклінічному етапі.
12. Гіпертонічна хвороба. Етіологія, патогенез, діагностичні ознаки і стадії гіпертонічної хвороби.
13. Сучасні підходи до побудови і проведення програм фізичної реабілітації у

хворих на гіпертонічну хворобу I та II стадії. Комплекс спеціальних вправ лікувальної гімнастики при гіпертонічній хворобі.

14. Хронічний гастрит. Причини, діагностичні ознаки захворювання в залежності від стану секреторної функції шлунка. Комплексна реабілітація хворих на хронічний гастрит у лікарняний та післялікарняний період в залежності від стану секреторної функції шлунка.
15. Виразкова хвороба шлунка і дванадцятипалої кишки. Етіологія, патогенез, діагностичні ознаки захворювання.
16. Комплексна реабілітація хворих на виразкову хворобу шлунка і дванадцятипалої кишки у лікарняний та післялікарняний період. Комплекс спеціальних вправ лікувальної гімнастики при виразковій хворобі.
17. Захворювання кишок, загальна характеристика, причини, діагностичні ознаки. Комплексна реабілітація при захворюваннях кишечника з урахуванням стану моторно-евакуаторної функції кишечника у лікарняний та післялікарняний період.
18. Хронічний холецистит. Причини, діагностичні ознаки. Засоби та програми реабілітації у лікарняний та післялікарняний період.
19. Хронічний гепатит. Причини, діагностичні ознаки, клінічні форми. Засоби та програми реабілітації при хронічному гепатиті у лікарняному та післялікарняному періоді.
20. Цукровий діабет. Причини, механізми розвитку, форми цукрового діабету та їх діагностичні ознаки. Засоби та програми комплексної реабілітації при цукровому діабеті. Особливості фізичної реабілітації хворих на цукровий діабет з різним ступенем важкості. Комплекс спеціальних вправ при цукровому діабеті.

2. Протезування і ортезування у фізичній терапії

1. Визначення поняття протезування. Завдання протезування. Принципи сучасного протезування кінцівок.
2. Поняття про ортез і ортезування, види і класифікація за призначенням.
3. Застосування ортезів при захворюваннях і травмах верхніх кінцівок.
4. Ортези на плече, передпліччя. Показання щодо призначення. Виконувані функції.
5. Ортези на зап'ясток – кисть – пальці. Показання щодо призначення. Виконувані функції.
6. Ампутації верхніх кінцівок. Способи ампутації. Основні етапи ампутації. Реабілітація хворих після ампутації верхніх кінцівок
7. Використання ортезів при захворюваннях і травмах нижніх кінцівок.
8. Ортопедичне взуття, типи ортопедичних устілок.
9. Ортезотерапія для хребта.
10. Протезування верхніх кінцівок. Способи протезування верхніх кінцівок. Види протезів.
11. Косметичні протези. Функціонально-косметичні протези.
12. Міоелектричний протез плеча, передпліччя. Протез руки з кистю «мікеанджело».

13. Ампутація нижніх кінцівок. Підготовка до протезування. Засоби реабілітації перед протезуванням.
14. Протезування нижніх кінцівок.
15. Ендопротезування кульшового суглоба. Засоби реабілітації після ендопротезування.

3. Кінезіотерапія постінсультних хворих

1. Поняття кінезіотерапія. Значення кінезіотерапії в реабілітації постінсультних хворих.
2. Будова нервової системи. Роль і значення нервової системи в організмі людини. Класифікація нервової системи людини.
3. Поняття рефлексу і рецептора, класифікація. Екстерорецептори, інтерорецептори, пропріорецептори. Будова нейрона, функції. Нервовий імпульс.
4. Мозковий інсульт. Причини, клінічний перебіг захворювання.
5. Оцінка стану пацієнта при ішемічному інсульті, Наслідки перенесеного інсульту Завдання реабілітації.
6. Рухова функція. Порушення рухової функції. Оптимізація відновлення рухових функцій. Усунення співдружних рухів.
7. Порушення чутливості. Вегетативно-трофічні порушення.
8. Особливості кінезіотерапії при спастичному стані та інших синдромах у постінсультних хворих. Відтворення й формування найважливіших рухових навичок.
9. Кінезіотерапія при вестибулярному синдромі.
10. Кінезіотерапія хворих з постінсультним гемипарезами в гострому реабілітаційному періоді. Загальні принципи комплексної терапії при інсультах гострому періоді
11. Прийоми догляду за хворими з гемипарезом. Лікування положенням Пасивні лікувальні вправи. Комплекс спеціальних вправ.
12. Завдання і методики кінезіотерапії в гострий період (21 день) церебрального інсульту. Відновлення активних рухів Комплекси вправ рухової гімнастики.
13. Кінезіотерапія хворих на інсульт в ранньому відновлювальному періоді в умовах стаціонару.
14. Лікувальна фізкультура при ліжковому розширеному режимі 2а. Комплекс спеціальних вправ.
15. Лікувальна фізкультура при ліжковому розширеному режимі 2б. Комплекс спеціальних вправ.
16. Кінезіотерапія хворих після перенесеного інсульту в ранній період (28 днів – 6 місяців) після перенесеного інсульту.
17. Відновлення опорної функції, навичок ходьби й координації рухів, уваги.
18. Кінезіотерапія хворих після перенесеного інсульту в післялікарняний період.
19. Засоби реабілітації та методика проведення і завдання кінезіотерапії в післялікарняний період.
20. Відновлення побутових навичок і елементів самообслуговування після перенесеного інсульту . Комплекси спеціальних вправ.

4. Сучасні технології здоров'язбереження

1. Сутність поняття «здоров'я» за визначенням ВООЗ, основні складові здоров'я та їх характеристика.
2. Поняття "здоровий спосіб життя" (ЗСЖ), його складові і проблеми формування ЗСЖ.
3. Поняття "здоров'язбережувальні технології" в освіті, їх класифікація.
4. Етапи формування здоров'яорієнтованої поведінки людини шляхом застосування здоров'язміцнювальних (оздоровчих) технологій.
5. Класифікація та характеристика здоров'язміцнювальних (оздоровчих) технологій за напрямками впливу на організм людини.
6. Поняття про здорове харчування, його значення для здоров'я людини. Основні принципи раціонального та здорового харчування.
7. Проблема зниженої фізичної активності (фізичної інертності) у сучасному світі та фактори, які сприяють її значному поширенню.
8. Поняття про фізичну активність людини та її інтенсивність, класифікація фізичної активності за ступенем енерговитрат.
9. Негативний вплив гіподинамії на стан різних органів та систем організму людини та зумовлені нею хвороби.
10. Науково-обґрунтовані рівні фізичної активності для зміцнення здоров'я і попередження розвитку найбільш поширених неінфекційних захворювань.
11. Рівні фізичної активності для різних вікових груп відповідно до «Глобальних рекомендацій з фізичної активності для здоров'я» ВООЗ (2010 р).
12. Поняття про психічне здоров'я, його основні складові. Основні причини погіршення психічного здоров'я людей в сучасних умовах.
13. Основні ознаки психічного здоров'я та благополуччя особистості. Валеологічний аспект психічного здоров'я.
14. Психоемоційний стрес, його стадії, можливі реакції на стрес. Шляхи адаптації сучасної людини до щоденних психоемоційних перевантажень.
15. Поняття про психосоматичні розлади та хвороби адаптації. Негативний вплив факторів навколишнього середовища на психіку сучасної людини.
16. Спеціальні прийоми регуляції нервово-психічних станів людини. Сутність і техніка аутогенного тренування та медитації.
17. Розповсюдженість і загальна характеристика неінфекційних захворювань сучасності.
18. Сутність і принципи профілактики найбільш поширених неінфекційних захворювань (НІЗ) сучасності. Основні напрямки діяльності, рекомендовані ВООЗ, для профілактики і зниження поширеності неінфекційних захворювань сучасності.
19. Проблеми старіння населення у сучасному світі. Зміни різних систем та органів людей похилого віку, пов'язані з процесом старіння.
20. Поняття про «активну старість» і «здорове старіння» за ВООЗ. Основні оздоровчі засоби, які сприяють активному довголіттю людини.

5. Фізична реабілітація в геронтології та геріатрії

1. Предмет і завдання геронтології і геріатрії.
2. Старіння і старість, біологічний вік.
3. Особливості реабілітації в геронтології.
4. Лікувальна фізична культура та природні і преформовані фактори в реабілітації осіб похилого віку.
5. Серцево-судинна система в процесі старіння.
6. Атеросклероз. Артеріальна гіпертонія. Шляхи реабілітації. Комплекс спеціальних вправ.
7. Фізична реабілітація хворих похилого віку з ішемічною хворобою серця. Особливості складання комплексу вправ ЛФК.
8. Анатомо-морфологічні зміни дихального апарату при старінні. Фізична реабілітація хворих на хронічний бронхіт. Особливості складання комплексу вправ ЛФК.
9. Бронхіальна астма у осіб похилого віку. Методи реабілітації. Комплекс вправ ЛГ.
10. Анатомо-морфологічні зміни ШКТ у процесі старіння. Реабілітація хворих з патологією гастродуоденальної зони. Комплекс вправ ЛГ
11. Захворювання гепатобіліарної системи у похилому віці. Комплекси вправ ЛГ.
12. Захворювання кишечника Засоби реабілітації. Комплекси вправ ЛГ.
13. Фізичні фактори реабілітації хворих на цукровий діабет у осіб похилого віку. Комплекс вправ ЛГ
14. Структурні зміни нервової системи у процесі старіння.
15. Порушення мозкового кровообігу (інсульт). Етіологія, патогенез, клінічна картина.
16. Реабілітація осіб похилого віку при порушеннях мозкового кровообігу. Комплекси вправ лікувальної гімнастики.
17. Шляхи реабілітації при прогресуючих хворобах нервової системи (х-ба Паркінсона). Комплекс вправ ЛФК.
18. Фізичні фактори реабілітації осіб похилого віку при дистрофічно-дегенеративних захворюваннях хребта. Комплекси вправ ЛГ.
19. Реабілітація осіб похилого віку при переломах шийки і стегна нижньої кінцівки. Комплекси вправ ЛФК.
20. Онкологічні захворювання у осіб похилого віку. Засоби реабілітації.

6. Перелік практичних навичок

1. Визначити і охарактеризувати артеріальний тиск (систоличний, діастолічний, норма).
2. Визначити частоту пульсу і охарактеризувати його.
3. Визначити частоту дихання і дати оцінку.
4. Виконати і дати оцінку результатів проби Мартіне.
5. Виконати і дати оцінку результатів проби Штанге і Генчі.
6. Виконати і дати оцінку результатів ортостатичної проби.
7. Виконати і дати оцінку результатів проби Ромберга.
8. Надати невідкладну допомогу при гіпертонічній кризі на манекені.

9. Надати невідкладну допомогу при нападі стенокардії на манекені.
10. Виміряти температуру тіла та дати її оцінку на манекені.
11. Виконати основні прийоми класичного масажу погладжування на манекені.
12. Виконати допоміжні прийоми класичного масажу погладжування на манекені.
13. Накласти восьмиподібну пов'язку на стопу і гомілковоступневий суглоб.
14. Виконати допоміжні прийоми класичного масажу розтирання на манекені.
15. Виконати основні прийоми класичного масажу розминання на манекені.
16. Виконати допоміжні прийоми класичного масажу розминання на манекені.
17. Накласти черепахоподібну пов'язку на колінний суглоб.
18. Накласти колосовидну пов'язку на плечовий суглоб.
19. Виконати спеціальні прийоми точкового масажу «вкручування» і «викручування» на манекені.
20. Провести транспортну іммобілізацію при відкритому переломі кісток передпліччя.

5. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Фахове випробування (надалі – екзамен) проводиться за рейтинговою системою оцінювання з використанням 200-бальної шкали. Оцінювання підготовленості вступників здійснює фахова комісія на підставі результатів усної відповіді. Структура білету включає 4 питання, одне з яких містить практичний компонент. Правильна відповідь на кожне питання оцінюється в 50 балів. Максимальна кількість балів становить 200.

6. ЛІТЕРАТУРНІ ДЖЕРЕЛА / РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА / ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ ПІДГОТОВКИ

1. Внутрішні хвороби: Підручник / За ред. І.М.Ганджі, В. М. Коваленка. — Київ "Здоров'я", 2002. — 992 с.
2. Внутрішні хвороби: Навч. посібник / За ред. О. О. Якименко. — Одеса: Одес. держ. мед. ун-т, 2003. — 372 с.
3. Гериатрия: Учебное пособие /Д.Ф. Чеботарев, В.Ф. Фролькис, О.В. Коркушко и др. Под ред. Д.Ф.Чеботарева. – М.: Медицина, 1990.- 290 с.
4. Гребнев А.Л., Шептулин А.А. Основы общего ухода за больными. – М.: Медицина, 1991. –250 с.
5. Грушко В.С. Основы здорового способу життя. –Тернопіль, 1999. – 136 с.
6. Дитячі хвороби: Підручник/ за ред. С.К. Ткаченко. – К.: Вища шк., 1991. – 442 с.
7. Дубровский В.И. Лечебная физическая культура (кинезотерапия): Учеб. для студ. высш. учеб. заведений. — 2-е изд., стер. — М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2001. — 608 с.
8. Лікувальна фізична культура: Підручник / В.С. Соколовський, Н.О. Романова, О.Г. Юшковська. – Одеса: Одес. держ. мед. ун-т, 2005. – 234 с.
9. Мухін В.М. Фізична реабілітація. – Київ: Олімпійська література, 2000.–423 с.
10. Лікувальна фізкультура та спортивна медицина / За ред. В.В.

- Клапчука, Г.Р.Дзяка. - К.: Здоров'я, 1995. - 310 с.
- 11.Лечебная физическая культура в педиатрии /Л.М.Белозерова и др. – Ростов н/Д: Феникс, 2006. – 222 с.
  - 12.Лечебная физическая культура: Справочник / Под ред. В.А. Епифанова. – М.: Медицина, 1988. – 528 с.
  - 13.Лянной Ю.О. Основи фізичної реабілітації: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів /Ю.О.Лянной. – Суми: Вид.-во СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2008.- 368 с.
  - 14.Медицинская реабилитация: Руководство для врачей / Под ред. В.А. Епифанова. – М.: МЕДпресс-Информ, 2005. – 328 с.
  - 15.Марченко О.К. Фізична реабілітація хворих із травмами й захворюваннями нервової системи: Навч. Посібник. – К.: Олімпійська література, 2006.–196 с.
  - 16.Немедикаментозные методы лечения в клинике внутренних болезней / Бабов К.Д., Блиндер М.А., Богданов Н.Н. и др. – К.: Здоров'я, 1995. – 528 с.
  - 17.Пархотик И.И. Физическая реабилитация при заболеваниях органов брюшной полости. – К.: Олимпийская л-ра, 2003. – 223 с.
  - 18.Порада А. М. Основи фізичної реабілітації: Навч.посібник /А.М. Порада, О.В. Солодовник, Н.Є. Прокопчук. – 2-е вид. – К.: Медицина, –2008. – 248с.
  - 19.Соколова Н.Г. Практическое руководство по детской лечебной физкультуре /Н.Г.Соколова. – Ростов н/Д: Феникс, 2007. – 445 с.
  - 20.Подрушняк Е.Л. Возрастные изменения и заболевания опорно-двигательного аппарата человека. – К.: Здоров'я, 1987. – 308 с.
  - 21.Погодина А. Б., Газимов А.Х. Основы геронтологии и гериатрии: учеб. пособие /А.Б. Погодина, А.Х. Газимов. – Ростов н/Д: Феникс, 2007. – 253 с.
  - 22.Серебряна Л.А. Реабилитация больных с патологией органов пищеварения. – К.: Здоров'я, 1989. – 168с.
  - 23.Тарасов О.Ф., Фонарев М.И. Реабилитация при детских болезнях. – Л.: Медицина, 1980.- 232с.
  - 24.Теорія і методика фізичного виховання / Методика фізичного виховання різних груп населення. Підручник для студентів вищих навчальних закладів фізичної культури і спорту/Під ред. Т.Ю. Круцевич. К.: НУФВСУ «Олімпійська література», 2008. –Т-1. 392 с.
  - 25.Физическая реабилитация: Учебник для студ. высших учебных заведений / Под общей ред. проф. С. Н. Попова., Изд. 3-е. — Ростов н/Д: Феникс, 2005. — 608 с.
  - 26.Физическое воспитание подростков с ослабленным здоровьем /Язловецкий В.С. – К.: Здоров'я, 1987. – 136 с.
  - 27.Філак Ф.Г., Філак Я.Ф. Загальні основи фізичної реабілітації. – Методична розробка для самостійної роботи студентів – Ужгород: «Іва, 2014. – 35 с.
  - 28.Філак Ф.Г, Філак Я.Ф. Особливості фізичної реабілітації дітей: Методична розробка для самостійної роботи студентів. Ужгород: ФОП Сабов А.М, - 2015. – 50 с.
  - 29.Філак Я.Ф., Філак Ф.Г. Масаж і нетрадиційний масаж: підручник /Я.Ф. Філак, Ф.Г. Філак. – Ужгород: ФОП Сабов А.М. - 2015. – 336 с.
  30. Філак Я.Ф., Філак Ф.Г. Протезування та ортезування у фізичній терапії: навчальний посібник / Я.Ф. Філак, Ф.Г. Філак. – Ужгород: ФОП Сабов А.М. - 2018. – 103 с.

7. РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ

- Миронюк І. С.   декан факультету здоров'я та
фізичного виховання, доктор медичних наук,
доцент, голова комісії
- Філак Ф.Г.   доцент кафедри фізичної реабілітації,
кандидат медичних наук, доцент, член комісії
- Михалко Я. О.   доцент кафедри сімейної медицини,
кандидат медичних наук, доцент, член комісії.